ומה מעם אמרו נודעה אינה מכפרת שלא

יאמרו מזבח אוכל גזילות בשלמא לעולא

היינו דקתני חטאת אלא לרב יהודה מאי

איריא חמאת אפי' עולה נמי לא מיבעיא

קאמר לא מיבעיא עולה דכליל היא אלא

אפי׳ חמאת נמי דחלב ודם הוא דסליק

לגבי מזבח ואידך כהנים אכלי ליה אפי'

הכי גזור שלא יאמרו מזבח אוכל גזילות

תנן על חמאת הגזולה שלא נודעה לרבים

שהיא מכפרת מפני תיקון המזבח בשלמא

לעולא ניחא אלא לרב יהודה איפכא מיבעי

ליה הכי נמי קאמר לא נודעה מכפרת

נודעה אינה מכפרת מפני תיקון המזבח

מתיב רבא מבגנב והקדיש ואחר כך מבח

ומכר משלם תשלומי כפל ואינו משלם

תשלומי ארבעה וחמשה ותני עלה יבחוץ

כי האי גוונא ענוש כרת ואי אמרת יאוש

כדי לא קני כרת מאי עבידתיה אמר רב

שיזבי כרת מדבריהם אחיכו עליה כרת

מדבריהם מי איכא אמר להו רבא יגברא

רבה אמר מילתא לא תחוכו עלה כרת

שעל ידי דבריהן באתה לו יאוקמוה רבנן

ברשותיה כי היכי דליחייב עלה אמר רבא

הא וודאי קא מיבעיא לי כי אוקמוה רבנן

ברשותיה משעת גניבה או משעת הקדישה

למאי נפקא מינה לגיזותיה וולדותיה מאי

הדר אמר רבא מסתברא המשעת הקדישה

שלא יהא חומא נשכר: מתני או לא היה

סיקריקון ביהודה בהרוגי מלחמה מהרוגי

המלחמה ואילך יש בה סיקריקון כיצד הלקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל מבעל הבית וחזר ולקח

מסיקריקון מקחו קיים ®ילקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל מן

האשה וחזר ולקח מן האיש מקחו קיים זו

משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו

יהלוקה מסיקריקון גותן לבעלים רביע

אימתי בזמן שאין בידן ליקח אבל יש בידן ליקח הן קודמין לכל אדם רבי הושיב בית דין ונמנו "שאם שהתה בפני סיקריקון

שנים עשר חרש כל הקודם ליקח זכה

אבל נותן לבעלים רביע: גבו' השתא

בהרוגי המלחמה לא היה בה סיקריקון

מהרוגי מלחמה ואילך יש בה סיקריקון

ל) ב"ק סח: [עד:], ב) [ברכות יט: נדה נ:],

ג) ויבמות לב: וש"כן, ד) ב"ב

מו: מח., ה) שם מע: כתובות לה., ו) [גי' הערוך דדייספיק], ז) [לקמן נח.],

ת) ברש"י ברי"ף נוסף: דאגב אונסיה מפחד ודאגת מיתה גמר ומקנה, ע) ברש"י ברי"ף

נוסף: שלא היה כל כך אונס אלא קלת פחד לא גמר ומקני כל כך אלא מחמת יראה אומר

לו כך שא קרקע זו והניחני הלוקח וכו', ') [שם לה.], יא) [ל"ל מ"מ בשהקדיש

ינ) [הלכה אוקמוה. רש"ש], יב) [הלכה ז], יג) [בדפו"ר איתא: שמד],

יד) [דברים לג' ז'],

שלא יאמרו מובח אוכל גזילות. וא״ת וכי יש כח ביד חכמים

לעקור דבר מן התורה בקום עשה דמן התורה אין לריך להביא קרבן אחר וי"ל דדווקא נודעה קודם זריקה אינה מכפרת אבל לאחר זריקה שכבר נתכפר לא הצריכוהו להביא אחרת: בי היבי

דליחייב עלה. פירש נקונטרס דקנסוהו רבנן א וקשה דמי לא עסקינן דאפילו שחטה אחר בחוץ דחייב אלא כיון דלא נודעה לרבים אוקמוה ברשותיה ב שלא יהו כהנים עלבים וממילא מחייב^ג השוחט בחוך^ד: לניוותיה וולדותיה. ומ״מ מפי׳ ה קודם הקדש הן שלוי

דהא תנן (ב"ק דף לג:) גול פרה מעוברת וילדה ורחל טעונה וגוזה משלם דמי פרה העומדת לילד ודמי רחל העומדת ליגוז ואם נתעברה אללו ז משלם כשעת הגולה וי״ל דנפהא מינה לר"מ דאמר התסי בגמרא משלם אותה ואת גיזותיה ואת ולדותיה משום דקנסו גזלן ואע"ג דשינוי קונה ח הכא מ״מ בשעת הקדשים אוקמוה ברשותיה ולא קנסו ש ולרבי יהודה דאמר גזילה חוזרת בעיניה לרב זביד דאמר אליביה שבח שעל גבי הגזילה דנגול הוי הכא דאוקמוה ברשותיה דגולן הוי אבל לרב פפא דאמר אליביה דהוי דגולן לא נפקא מינה מידי ולרבי שמעון דאמר התם למחצה ולשליש ולרביע הכא הוי הכל שלו אבל לרב זביד דאמר דלר"ש כוליה דגולן לא נפקא מינה מידי הכא

בירושלמיים בראשונה

עד שעמד עליו יהודה והרגו: אשרי אדם מפחד תמיד. נפ׳ הרואה (ברכות ס.) אמרינן א"ל חטאה את דכתיב פחדו בליון

חזייה לההוא גברא דהוה מפחד חטאים ופריך מקרא דהכא ומוקי לה בדברי תורה שדואג שלא ישכח תלמודו וחוזר על משנתו תמיד והכא נמי מייתי ליה אהני עובדי שבטחו על רוב טובתם ושלוותם לבייש את בר קמלא ולעמוד על בת קיסר והיה להם לפחד ולדאג מן הפורענות ולא דמי לאדם המתפחד בחנם:

במאי דאוקמוה ברשותיה: **ביהודה** בחרוגי המלחמה.

גזרו ים גזרה על יהודה לפי שמסורת בידם מאבותם שיהודה הרג עשו דכתיב (בראשית מט) ידך בעורף אויביך ותניא נמי בספרייי ידיו רב לו בשעה שהרג את עשו' ובסוף פ"ק דסוטה (דף יג.) דאמר חושים בן דן שקל קולפא ומחייה ארישיה לעשו ונתרו עיניה ונפלו אכרעיה דיעקב שמא לא מת באותה הכאה

אמר רב יהודה לא דנו בה דין סיקריקון קאמר דאמר רבי אםי ג' גזירות גזרו עגלא גזרתא קמייתא כל דלא קטיל ליקטלוהו מציעתא כל דקטיל לייתי ארבע זוזי בתרייתא כל דקטיל ליקטלוהו הלכך קמייתא ומציעתא כיון דקטלי אגב אונסיה גמר ומקני בתרייתא אמרי האידנא לישקול למחר תבענא ליה בדינא: אמר רבי יוחנן מאי דכתיב יאשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה ° אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים אתרנגולא ומקשה חרוב מור מלכא אשקא ידריספק חרוב ביתר אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים דההוא גברא דרחמיה קמצא ובעל דבביה בר קמצא עבד מעודתא אמר ליה לשמעיה זיל אייתי לי קמצא אזל אייתי ליה בר קמצא אתא אשכחיה דהוה יתיב אמר ליה מכדי ההוא גברא בעל דבבא דההוא גברא הוא מאי בעית הכא קום פוק אמר ליה הואיל ואתאי שבקן ויהיבנא לך דמי מה דאכילנא ושתינא

ומה טעם אמרו נודעה אינה מכפרת. דקתני מתניתין שלא נודעה מכפרת הא נודעה אינה מכפרת כלומר אינה קריבה: היינו דקסני חטאת. דאיכא אכילת כהנים: דכליל היא. ואמרי מזבח אוכל גזילות: איפכא מיבעי ליה. ועל חטאת הגזולה שנודעה לרבים שאינה

מכפרת מפני תקנת המזבח: משלם משלומי כפל. דכשגנבה חולין הואי: ואינו משלם משלומי ארבעה וחמשה. דכי טבח ומכר הקדש הואי ואין תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה נוהגין בהקדש כדילפינן בהזהב (ב"מ לף מ:): בחוד. אי שחט בחוץ ענוש כרת: כרת מחי עבידתיה. דבשלמח לענין תשלותי ארבעה וחמשה לא קשיא לן דאיכא למימר דכי אמר יאוש כדי לא קני לענין הקרצה קאמר ולא לענין הקדש קאמר אלא כרת אי מדאורייתא לא חזיא להקרבה הא קיימא לן (זבחים דף קיב.) הראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ מידי אחרינא לא: כרת שע"י דבריהם באת לו. כרת דאורייתא כדמפרש ואזיל: אוקמוה רבנן. ברשות גנב אם הקדישה שיחול עליה הקדש גמור ושיתחייב כרת אם ישחטנה בחוץ כי היכי דאוקמוה ברשותיה לענין כפרה וקנס הוא דקנסוהו והפקר ב"ד הפקר הוא וקדשה: לגיוופיה וולדופיה. דלפני הקדש אי אמרת משעת גנבה קיימא ברשותיה גיזותיה דידיה הוא ואינו משלם אלא דמי פרה העומדת לילד ולא דמי פרה וולדה: בזתבר' לא סיה סיקריקון ביהודה. סיקריקון עובד כוכבים רולח שנותן לו ישראל קרקע בפדיון נפשו ואומר לו שא קרקע זו ואל תמיתני: בהרוגי המלחמה. מלחמת טיטום שהיתה בירושלים וביהודה. ובגמ' פריך מאי קאמר: מקחו בעל. דאמרי' מיראה עבד אי נמי השני נוח לי והראשון קשה הימנו ובגמראש מוקי לה דלא כתב ליה שטרא: לקח מן החיש. קרקע המיוחדת לכתובת אשתו או שכתוב בכתובתה או הכניסתו לו שום בכתובתה וכל שכן שאר נכסים דאי לא עבדה ליה אמר לה עיניך נתח בגרושין ובמיתה הכי מוקמינן ליה בב"ב (ג.): מקחו בעל. דאמרה נחת רוח עשיתי לבעלי: נותן לבעלים רביע. ששיערו דסיקריקון מוזיל גבי׳ ריבעא: גבו' לא דנו דין סיקריקון. בהרוגי המלחמה דקני לגמרי והלוקח ממנו מקחו קייסי אבל מהרוגי המלחמה ואילך שהלוקח ממנו יש לו דין המפורש במשנתינו: דאמר רבי אםי שלש גורות גור. טיטוס בפולמוס שלו: כל דלא קטיל.

מוסף רש"י

גנב והקדיש כו' משלם תשלומי כפל. לנעלים, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. דהל כי טבח דהקדש טבח, ורעהו אמר רחמנא ישלם שנים לרעהו ולא להקדש, וכיון דפטריה מכפל חו לא מחייב בטביחה ומכירה. דתשלומי ולא שלשה וארבעה, וכי מדלית כפל מינייהו הוו ליה המשך בעמוד הבא

מוסף תוספות

א. לגזלן ברשותיה כדי שיתחייב עליו בחוץ, תוס' הרא"ש. ב. מפני זיקון העולם. מוס' הרח"ש. הרא"ש. מוס' ג. כד. עוט יירעי... ד. והאי דקאמר כי היכי דליחייב עלה, לאו דוקא. מוס׳ הרא״ש. ה. ילדה. מוס׳ הרח"ש. 1. אפי׳ בלאו טעמא דאוקמוה רבנן הרא״ש. ברשותיה. מוס׳ ו וילדה, טענה אצלו I. וילדה, טענה הצלו וגזזה. מוס' הרא"ש. וגזזה. מוס׳ הלח״ש. ח. משום קנס מפיק לי׳ מרשות גזלז כאילו לא קנאה. אבל. תוס' הרא"ש. 10. והכל שלו. תוס' הרא"ש. י. [אבל] . גליל יש בה משום סקריקון. שיט"ק וכן המאירי מביא כן בשם התוספתא.

פסקי רי"ד (המשך)

שלא דנו בה דין סקריקון דאמר רב יוסף שלש גזירות גזרו גזירתא קמייתא כל דלא קטיל ניקטליה אמצעיתא כל . דקטיל ניתיב ליה ד' זוזי הלכך קמייתא ומציעתא כיון דקטליה מירחם אגר אוומיה גמר ומקני בתרייתא מימר אמר האידנא לישקול ולמחר תבענא ליה לדינא פי׳ דיז סקריקון הוא שאם קנה ישראל מיד א"י האנס שהוא הסקריקון אין מקחו קיים שבכל שעה יכול לבוא ישראל בעל השדה ומוציאה מידו ואומר לו למה קנית השדה שלי שאני הייתי השדה שלי לתבוע את הא"י בדין אבל בהרוגי מלחמה לא היה דמיסתפי דלא ליקטליה גמר ומקני ליה בכל לב והלכך ישראל שקנה ממנו קניינו קנין אבל מהרוגי מלחמה ין- ואילך אינו מקנה לו בכל לב וישראל הקונה ממנו יש לו דין סקריקון שיבואו הבעלים ייוציאוה מידו ואם לקח מן

מקחו בטל שהוא אומר לו מחמת פחד העובד כוכבים הקניתי לך ולא בכל לב אבל אם לקח תחילה מב"ה וחזר ולקח מן הסקריקון מקחו קיים. כי כשהקנה לו הוא תחילה בכל לב הקנה לו וכן נמי אם קנה מן האיש וחזר ולקח מן האשה כדי שלא תבא ותטרוף ממנו בכתובתה מקחו בטל שתוכל לומר נחת רוח עשיתי לבעלי ולא הקניתי לך בכל לב אבל אם לקח תחילה מן האשה וחזר ולקח מן האיש מקחו קיים. זו היתה משנה ראשונה דתני מקחו בטל והבעלים מוציאין השדה מידו אבל ב״ד של אחריהם תקנו ואמרו שהלוקח מן הסקריקון נותן לבעלים רביע ומקחו קיים דק״ל דסקריקון רבעא מוזיל גביה ויהיב ההוא רבעא לבעלים ומקחו קיים וקי״ל אימתי הוא זה כשאין ביד הבעלים מעות ליקח וליתן דמי השדה שיתן הלוקח לסקריקון אבל אם יש בידן מעות ליקח הם קודמין לכל אדם אבל מיהו בחנם אינן יכולין להוציא מידן כמו שהיו עושין תחילה כ"א שיתנו להם הדמים שנתנו לסקריקון ור' הושיב ב"ד ונמנו וגמרו שאם שהתה שדה לפני הסקריקון י"ב חודש כל הקודם ליקח מהסקריקון זכה ונותן לבעלים הרביע שזלול לו ואינו יכול להוציא השדה מידו אפילו בדמים שלקח מסקריקון וכר':

סב

ישראל כל היכא דמשכח ליה: לקטלוהו.

הלכך אגב אונסיה כי א"ל שא קרקע

זו והניחני אקנייה ניהליה בלב שלם

וקיימא לן תלאו וזבין זביניה זבינא

(ב"ב דף מו:): מפחד. דואג לראות

הנולד שלא תארע תקלה בכך אם

אעשה זאת: שקא דריספק. דופן

של מרכבת נשים שקורין ריטוג"א

בלשון אשכנו והיא כעין עגלה

דאמרינן באותו ואת בנו (חולין

דף עט.) כי מעיילית לי כודנייתה

בריספק: קמלא ובר קמלא. כך

קמלא. אוהבו היה שמו קמלא:

שני יהודים: דרחמיה

מכפרת גזירה שמא יאמרו מזבח אוכל גזילות פי׳ רב יהודה מפרש מריש דמתני׳ דקתני מפני תיקון השבים כגון שלא נתייאשו הבעלים ואפ״ה מפני תיקון השבים שלא יקעקע בירתו תקנו שיתן דמיו משא״כ בכל גזילה: **מרגי'** לא היה סקריקון ביהודה בהרוגי מלחמה מהרוגי מלחמה ואילך יש סקריקון כיצד לקח מן הסקריקון וחזר ולקח מן ב״ה מקחו בטל מב״ה וחזר ולקח מן הסקריקון מקחו קיים מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל מן האשה וחזר ולקח מן האיש מקחו קיים זו משנה ראשונה אבל ב"ד של אחריהם אמרו הלוקח מן הסקריקון נותן לבעלים רביעי אימתי בזמן שאין בידם ליקח אבל יש בידם ליקח הם קודמין לכל אדם ר' הושיב ב"ד ונמנו שאם שהתה לפני סקריקון י"ב חודש כל הקודם ליקח [זכה] ונותן לבעלים רביע פיי סקריקון רומי אנס שאונס שדות ישראל וישראל אומר לו שא קרקע והניחני מפני שהוא ירא שלא יהרגנו ובהרגגי מלחמת טיטוס שהיתה בארץ יהודה לא היתה סקריקון אבל מהרוגי מלחמה ואילך יש בה סקריקון. ומקשה מאי קאמר השתא בהרוגי מלחמה לא היה סקריקון ומהרוגי מלחמה ואילך יש בה סקריקון והרי יותר גדול היה בעת הרוגי מלחמה ממה שהיה

ש א מיי' פ"ה מהלכות איסורי מזבח הל' ז סמג

לאוין שיח שיט: פא ב מיי פ"ב מהלי גניבה הלי ו סמג עשין על: פב ג ד ה מיי פי"ח מהלי מעשה הקרבנות הלכה

בג ו מיי׳ פכ״ב מהל׳ אישות

הלי יו ופ"ל מהלי מכירה

הלי ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי׳ ל סעיף יו וסימן ק סעיף ג: פד ז ח מיי פיי מהלי גזילה הלכה ג סמג

עשין עג טוש"ע ח"מ סימן רלו סעיף א:

תורה אור השלם

1. אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תְּמִיד וּמַקְשָׁה לִבּוֹ יִפּוֹל בְּרֶעָה: משלי כח יד

גליון הש"ם

גם' אקמצא ובר קמצא. אסמכיה אקרא דמשלי ענין מעשה שהיה אח"כ סנהדרין דף לד ע"ב מארת ה' בבית רשע זה פקח בן רמליהו וכו' וכן לקמן דף סח ע"א וע"ש בתוס' סח ע"א וע"ש ד"ה וכתיב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

מתני' א] לא הי' סיקריקון וכו' אבל יש בידן ליקח כו'.

לעזי רש"י רייטוג"א. מרכבה.

פסקי רי"ד

ו דאורייתא פי׳ אבל בקטנה לא גזרי׳ דאפי׳ אי אכלה קטן . נמי ליכא למיגזר שמא יאכיל קטן בגדולה דקידושי אכייל קטן בגודרה וקיחשי קטן אינן כלום שלא תקנו חכמים קדושין לקטן אבל קירושי חרש הן קדושין מדרבנן כדאמרן בפרק חרש: ועל המריש וכו׳ פי׳ קורה גדולה וכגון שלא עשה בה שום שינוי מעשה אלא בנאה בבירתו כאשר היא שלא קנאה בשינוי מעשה מדאורייתא קנאה ואין לו עליו אלא דמים: ת"ר גזל מריש ובנאו בבירה בש״א מקעקע את כל הבירה כולה ומחזיר מריש לבעליו ובה״א ומווהיו מויש לבעליו ובהייא אין לו אלא דמי מריש מפני תקון השבים: ועל חטאת הגזולה וכו'. אמר בין לא נודעה אינה מכפרת מ"ט יאוש כדי לא קני ביה קרבנו וחולין בעזרה הוא ומפני מה אמרו לא נודעה מכפרת שלא יהו כהנים עצבים שאכלו חולין . שנשחטו בעזרה וימנעו בטל ואי ק׳ היאך התנו ב״ד . לעקור דבר תורה ולפטור את מן התורה. האמרן באשה רבה (יבמות צד:) שב ואל תעשה שאני ולא מיעקר הוא. ורב יהודה אמר דבר תורה בין נודעה בין לא נודעה מכפרת מ"ט יאוש כדי קני ומפני מה אמרו נודעה אינה